

SZERKESZTŐI JEGYZET

Ennek a lapszámnak az írásai rendszeresen időben megérkeztek a szerkesztőségbe, még 2015 őszén, így hát, ha a nyomdai megjelenés csúszik is, a lap a borítón jelzett időszakban készült. Van azonban ez a szerkesztői jegyzet, ami akkortájt íródik, amikor közeledik a tördelés, és hát a tördelésre ezúttal 2016 január végén kerül sor. Megesett már ilyesmi máskor is, egy-két hónapos csúszás, a 9-10-es számban például az új tanévet köszöntöm, holott a megjelenéskor lepergett már abból majdnem a fele. Most azonban ennél is nehezebbnek látszik a helyzet, az új év a miskolci Herman Ottó Gimnázium nyílt levelével kezdődött, és most épp ott tartunk, hogy tízezer aláíró és száz oktatási intézmény állt a testület kritikája és követelése mellett. Ezt én, pedagógusként a legjelentősebb eseménynek gondolom a hazai pedagógustársadalom elmúlt negyedszázados történetében. De persze mindjárt hozzá is kell tennem, pontosabb lenne úgy fogalmaznom, hogy a legjelentősebb eseménnyé válhat.

Miként lehet úgy írni, hogy egy 2015-ös lapszámban egy 2016-os eseményt taglaljak, melynek a kimenetele még csak nem is sejtető? De mire a lap megjelenik, addigra a láng akár el is lobbanhat, és persze tűzvész is okozhat, hát akkor most mi a teendő?

Tehetem-e azt, hogy egyszerűen csak visszaállítom az órát, s próbálok a tavaly őszi helyzetnél, problémáknál maradni?

Tanácsalanságomban maradnék annál a dilemmánál, ami 2010 óta különös erővel vetődik fel, bár a magyar neveléstörténet-

ben eleve komoly tradícióval bír. Milyen legyen a tanár? A tőle telhető legjobb pedagógus, vagy a lehető legjobban teljesítse az intézményi-szakmai-oktatáspolitikai-közösségi elvárásokat? Ez a két lehetőség jó esetben folyton egymásba gabalyodik, és alig-alig elválasztható. A mi pedagógiai kultúránkban azonban 2010 egy komoly korszakhatár. Az volt akkor a kiindulópont, hogy ha az elvárások a lehető legjobbak, a lehető legrészletesebbek, és ezeket a lehető leghatékonyabban közvetítik a pedagógusok felé, akkor ők maguk is azonosulnak majd ezzel a programmal. És minden remekül alakul majd. Az a baj azonban, hogy nincsenek legjobb elvárások, a legjobb elvárások az ösztönzések, az a baj, hogy a leghatékonyabb, legrészletesebb előírások, programok, ajánlások egy határon túl már a tanári szabad mozgás korlátozásává válnak. Az a baj, hogy az intézményi, a szakmai, az oktatáspolitikai, a közösségi elvárások nem fordíthatók le semmiféle programnyelvre. Ha megpróbáljuk, csak zavar lehet a vége.

Nagyjából ott tartunk, hogy van egy adminisztrált közoktatásunk, van a pedagógus, aki azt érzi, bábnak kellene lennie, hogy jónak tűnjék, van a neveléstudós, az oktatási szakember, aki éveken át robotolt, versenyt futva az idővel, hogy eljussunk idáig, és nyilván csalódott, és van a mindennapi pedagógiai gyakorlat, ami legjobb esetben valamelyest intakt tudott maradni, bár sok esélye nem volt rá.

A bátor pedagógus ötvenhatról évtizedekig csak virágnyelven beszélhetett, ma ott tartunk, hogy a saját pedagógiája